

KNÍHOVNÍK

VEREJNÁ
KNIŽNICA
MICHALA
REŠETKA
V TREŇČINE

1/2012

**Viac než len metodický časopis
pre verejné knižnice okresov**

Trenčín, Nové Mesto nad Váhom, Bánovce nad Bebravou a Myjava.

Úvod(ník)	3
Výsledky činnosti verejných knižníc v rokoch 2010 – 2011	4
Čítanie mládeže v Trenčianskom kraji	7
Zlúčenie obecnej knižnice so školskou knižnicou v Mníchovej Lehote	11
Interview s Borisom Filanom	14
(Foto)galéria podujatí vo VKMR za prvý polrok 2012	15
Spisovateľky Klubu Femina v Trenčíne	17
Zo zákulisia VKMR	18
Zlaté ocenenie pre VKMR v súťaži Zodpovedne.sk	18
Výsledky literárnych súťaží	19
Detská stránka – Čitateľský maratón s novým rekordom	22
Historia magistra vitae – Ora et Ars '2012	23
Historia magistra vitae – Maurova legenda o sv. Svoradovi a Benediktovi	24
Knižné novinky z regiónu	25
Regionálny medailón – Ján Šándora	26
Pele – mele	27

Milé čitateľky, milí čitatelia,
polrok rýchlo uplynul a my sme tu opäť s novým číslom nášho periodika.

Popri obligátnom porovnaní výsledkov činnosti našich mestských a obecných knižníc vám ponúkame zaujímavé závery z uskutočneného celoslovenského prieskumu čítania mládeže, konkrétne v trenčianskom kraji, ktorého plné znenie je vám k dispozícii i na našej webovej stránke.

V roku celosvetových športových súťaží, či už na majstrovstvách alebo olympijských hrách, i my zverejňujeme v tomto čísle výsledky súťaží

z nášho „fachu“, či už v čítaní alebo literárnej tvorbe a sme radi, že sa nám darí do nich zapájať v prvom rade tých najmladších...

V pravidelných rubrikách nevynecháme, rozhovor so zaujímavou osobnosťou slovenskej literatúry, opäť vás pozveme pozrieť sa na dianie na piatom ročníku medzinárodného sympózia na Skalke, spomenieme uskutočnené podujatia atď.

Veríme, že si vyberiete nielen z ponúknutého, ale i ostatného obsahu a čítanie nášho Knižovníka vám bude príjemným osviežením v horúcich letných dňoch.

[maria.kernova]

VÝSLEDKY ČINNOSTI VEREJNÝCH KNIŽNÍC V ROKOCH 2010 – 2011

Ponúkame Vám porovnanie čiastočných výsledkov činnosti verejných knižníc v metodickej pôsobnosti Verejnej knižnice Michala Rešetku v Trenčíne v rokoch 2010 – 2011.

OKRES BÁNOVCE NAD BEBRAVOU

Knižnica	Prírastok zv./kúpou	Počet výpožičiek		Počet registr. používateľov		Finančné prostriedky na nákup literatúry (€)	
	2011	2011	2010	2011	2010	2011	2010
Msk Bánovce n.B.	497	71234	60448	2182	2450	4141,97	3124,49
Brezolupy	0	368	661	51	51	0	0
Čierna Lehota	0	30	30	25	55	0	0
Dežerice	0	0	341	0	31	0	0
Dolné Naštice	0	1048	1216	46	61	0	0
Dvorec	22	642	440	12	13	99,48	107,67
Haláčovce	0	0	0	0	0	0	0
Horné Naštice	21	154	148	42	32	75,00	1,00
Chudá Lehota	0	11	20	4	6	0	0
Krásna Ves	4	608	342	52	72	28,50	67,80
Kšinná	47	1293	1189	67	52	359,75	355,83
Libichava	15	91	211	23	23	108,00	150,00
Ľutov	0	0	0	0	0	0	0
Malá Hradná	0	65	70	48	56	0	30,00
Malé Hoste	15	494	703	21	24	40,61	43,75
Miezgovce	0	596	452	97	97	0	0
Nedašovce	0	212	251	32	41	0	5,00
Pečeňany	7	76	47	14	13	42,20	21,10
Podlužany	0	40	129	8	9	0	0
Pravotice	10	207	49	23	25	30,00	30,00
Prusy	0	0	16	0	9	0	0
Ruskovce	32	620	649	30	30	122,60	155,26
Rybany	0	512	1096	53	112	0	196,00
Slatina n.B.	50	587	587	217	217	336,00	318,00
Šišov	0	44	49	16	13	0	0
Timoradza	33	1292	1304	147	146	198,00	201,00
Uhrovec	0	2562	2802	67	87	0	0
Veľké Držkovce	0	1037	487	33	44	0	54,90
Veľké Hoste	6	299	229	48	92	64,00	0
Veľké Chlievany	2	57	80	21	18	9,49	16,08
Vysočany	0	15	51	8	22	0	0
Zlatníky	13	286	320	25	29	123,00	167,00
Žitná - Radiša	15	544	672	64	72	60,00	160,00

OKRES MYJAVA

Knižnica	Prírastok zv./kúpou	Počet výpožičiek		Počet registr. používateľov		Finančné prostriedky na nákup literatúry (€)	
	2011	2011	2010	2011	2010	2011	2010
Msk Brezová p. B.	24234	21632	22564	555	606	2481,28	3527,65
Msk Myjava	26818	26817	32692	1037	1127	1331,94	1348,36
Brestovec	2805	390	169	35	36	345,59	13,20
Bukovec	1807	320	400	20	22	178,00	179,32
Hrašné	5146	59	100	30	33	0	0
Chvojníca	1280	0	0	0	0	0	0
Jablonka	3776	108	134	26	36	0	44,65
Kostolné	4665	1696	1782	83	89	213,00	500,00
Košariská	2358	147	118	39	39	0	0

METODIKA, KOORDINÁCIA, AUTOMATIZÁCIA

Krajné	7251	1287	2001	40	53	190,31	260,97
Podkylava	2617	0	0	0	0	0	0
Polianka	3459	73	94	17	19	0	0
Poriadie	2450	0	0	0	0	0	0
Priepasné	2920	0	48	0	36	0	35,60
Rudník	3564	219	226	24	21	165,40	160,00
Stará Myjava	2123	30	30	25	15	290,00	206,00
Vrbovce	7356	1223	1738	64	83	240,89	318,00

OKRES NOVÉ MESTO NAD VÁHOM

Knížnica	Prírastok zv./kúpou	Počet výpožičiek		Počet registr. používateľov		Finančné prostriedky na nákup literatúry (€)	
	2011	2011	2010	2011	2010	2011	2010
MsK Nové Mesto n/V	543	174563	171414	3311	3549	4451,00	4628,26
MsK Stará Turá	311	24861	35117	760	871	3542,00	4165,23
Bzince p.Jav.	24	1141	1240	41	47	175,15	173,19
Čachtice	55	4437	3865	164	140	222,43	395,24
Moravské Lieskové	41	8991	8304	86	95	305,52	302,26
Považany	53	2496	2397	69	75	138,00	0
Beckov	29	1289	1521	42	67	202,53	358,41
Bošáca	92	2120	2047	114	92	524,86	225,26
Brunovce	0	0	0	0	0	0	0
Částkovce	0	232	208	12	21	0	8,00
Dolné Srnie	0	465	478	24	27	0	0
Horná Streda	49	4051	3572	117	101	444,00	380,00
Hôrka n.V.	17	63	89	11	11	144,00	30,00
Hrádok	0	81	133	42	14	0	0
Hrachovište	0	1188	1183	38	40	0	121,00
Kálnica	0	0	63	0	10	0	0
Kočovce	69	3891	3226	135	121	587,00	626,00
Lubina	30	1623	1395	29	34	238,15	184,00
Lúka	24	2086	1988	43	51	174,41	186,59
Modrová	11	112	69	18	16	107,75	125,82
Nová Bošáca	14	1046	1148	37	52	107,61	73,80
Nová Lehota	0	0	0	0	0	0	0
Očkov	0	190	240	14	13	0	23,20
Pobedim	0	1079	3732	58	93	0	47,00
Podolie	0	802	802	50	50	0	33,00
Potvorice	71	2188	2511	58	57	338,00	386,00
Stará Lehota	0	0	0	0	0	0	0
Tr.Bohuslavice	43	1306	1052	63	63	214,78	433,40
Vad'ovce	0	1613	1808	89	93	0	0
Višňové	28	535	500	24	23	140,00	209,00
Zem.Podhradie	1	216	298	18	22	16,55	0

METODIKA, KOORDINÁCIA, AUTOMATIZÁCIA

OKRES TRENČÍN

Knížnica	Prírastok zv./kúpou	Počet výpožičiek		Počet registr. používateľov		Finančné prostriedky na nákup literatúry(€)	
		2011	2010	2011	2010	2011	2010
VK MR	2724	456634	452496	9234	9647	28402,51	34252,82
Msk Nemšová	13	18285	18586	799	1467	118,39	1809,30
Msk Trenč. Teplice	29	7977	8242	315	351	720,44	520,44
Dolná Súča	78	2783	3365	185	227	628,14	274,16
Drietoma	8	5372	3882	188	114	55,50	86,48
Horná Súča	182	8958	9045	400	390	1021,00	995,00
Chocholná-Velčice	165	3732	4327	165	167	1218,48	471,67
Omšenie	98	8132	7366	305	283	384,66	1100,76
Trenč. Teplá	100	5725	7199	188	279	697,36	906,59
Ad. Kochanovce	44	1644	1481	76	82	221,32	46,56
Bobot	38	715	1303	48	62	184,00	297,00
Dolná Poruba	0	735	723	39	34	0	78,00
Dubodiel	0	272	702	29	29	0	0
Horňany	0	6337	282	220	31	0	9,50
Horné Srnie	7	273	7963	17	198	61,50	1145,00
Hrabovka	0	90	37	15	11	0	15,30
Ivanovce	0	1862	1214	54	55	0	1274,15
Kostolná-Záriečie	0	0	0	0	0	0	0
Krivosúd-Bodovka	0	75	224	13	12	0	0
Melčice-Lieskové	66	3347	6346	45	45	500,00	664,00
Mníchova Lehota	2	944	1100	75	89	36,00	17,00
Motešice	2	3516	3672	223	234	16,00	74,00
Neporadza	65	2422	1324	61	57	306,00	1160,28
Opatovce	14	773	726	28	33	49,52	0
Petrova Lehota	0	12	20	5	5	0	0
Selec	0	639	595	35	37	0	260,00
Skalka n/V	30	2305	2213	102	102	176,80	1109,00
Soblahov	94	2801	2761	152	145	833,00	561,14
Svinná	165	5256	6942	169	183	979,30	1064,15
Štvrtok n/V	16	1180	1304	49	52	96,09	201,93
Trenč. Jastrabie	71	2096	1379	132	57	0	167,45
Trenč. Mítice	7	1150	1856	46	44	725,00	0
Trenč. Stankovce	0	908	9115	44	360	34,25	592,72
Trenč. Turná	78	8606	2675	343	77	338,36	490,00
Veľká Hradná	157	1741	1585	71	83	686,12	1205,71
Veľké Bierovce	5	621	705	21	27	36,50	29,95
Zamarovce	0	66	30	5	16	0	0

[maria.kernova]

CHCETE PREZENTOVAŤ VAŠU KNIŽNICU
A SPRAVIŤ JU PRÍSTUPNEJŠOU?

PREDSTAVTE JU POMOCOU KNIHOVNÍKA!

NA TOMTO MIESTE RADI UVEREJNÍME
INFORMÁCIE, ZAUJÍMAVOSTI A NOVINKY
Z KAŽDEJ MESTSKEJ, OBEČNEJ KNIŽNICE.

Kontakt: multi@vkmr.sk (032/7434267, kl. 33)

STRÁNKA PRE POTREBY OBEČNÝCH KNIŽNÍC

www.obecnakniznica.sk

PORTÁL PRE KNIHOVNÍKOV A ZRIAĐOVATEĽOV

ČÍTANIE MLÁDEŽE V TRENČIANSKOM KRAJI

Najmä v médiách sa pomerne často spomína, že knihy sa nečítajú, mládež ich nečíta vôbec, knihy sa nepredávajú a pod. Opačný názor majú ľudia, ktorí čítajú radi a často, študenti, ktorým nestačí iba internet. Potvrdzujú ho zisky internetových kníhkupectiev.

Aká je skutočnosť v čitateľských záujmoch a v čitateľskom správaní sme zisťovali výskumom „Čítanie mládeže v Trenčianskom kraji“. Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne (VKMR) sa zapojila do celoslovenského výskumu čítania mládeže za Trenčiansky kraj. Pri jeho realizácii vychádzala z existujúcej metodiky a dotazníka, ktoré boli použité pri výskume čítania mládeže v Bratislavskom kraji v roku 2008.

Cieľ výskumu bol totožný s bratislavským výskumom: „Analyzovať čitateľské záujmy a potreby mladých ľudí vo fáze prechodu zo základnej na strednú školu“.

Terénnu časť výskumu realizovala VKMR, Hornonitrianska knižnica v Prievidzi a Považská knižnica v Považskej Bystrici. Anketármi boli zamestnanci knižníc a pedagógovia na konkrétnych školách.

Celkový počet respondentov zapojených do výskumu v Trenčianskom samosprávnom kraji bol 1714 vo veku 13-20 rokov.

Výskum sa realizoval v 27 školách, z nich bolo 16 základných, 9 stredných odborných škôl a 2 gymnáziá.

Zoznam škôl zapojených do výskumu z okresu Trenčín

	NÁZOV ŠKOLY	POČET
1.	Základná škola Bezručova 66, 911 01 Trenčín	60
2.	Základná škola Dlhé Hony 1, 911 01 Trenčín	118
3.	Základná škola Kubranská 80, 911 01 Trenčín	51
4.	Základná škola L. Novomeského 11, 911 08 Trenčín	113
5.	Základná škola Veľkomoravská 12, 911 05 Trenčín	98
6.	Základná škola s materskou školou Dolná Poruba 88, 914 44	20
7.	Základná škola Drietoma 453, 913 03	39
8.	Základná škola s MŠ Jána Smreka Melčice-Lieskové	63
9.	Základná škola Soblahov	26
10.	Základná škola s MŠ Bánovská 30, 913 21 Trenčianska Turná	65
		653
1.	Gymnázium Ľudovíta Štúra v Trenčíne, Ulica 1. mája 2, 911 35 Trenčín	178
2.	Stredná odborná škola zdravotnícka Braneckého 4, 911 67 Trenčín	91
3.	Stredná odborná škola stavebná Emila Belluša Staničná 4, 911 05 Trenčín	109
4.	Stredná odborná škola Pod Sokolicami 14, 911 01 Trenčín	54
5.	Súkromná stredná odborná škola M. R. Štefánika 379/19, 911 01 Trenčín	52
6.	Dopravná akadémia Školská 66, 912 50 Trenčín	54
7.	Stredná odborná škola obchodu a služieb Jilemnického 24, 91250 Trenčín	78
8.	Stredná priemyselná škola Obrancov mieru 343/1, 018 41 Dubnica n/V	114
		730
	SPOLU okres TRENČÍN	1 383

Vo výskume bola použitá dotazníková metóda. Respondenti vyplňali dotazníky „hromadne“ v škole (triede) počas vyučovania. V triedach boli prítomní anketári, ktorí odpovedali respondentom na prípadné otázky. Zber dát v teréne sa uskutočnil v septembri a októbri 2010. Dotazníkové otázky boli koncipované tak, aby umožnili získať komplexný pohľad na voľnočasové aktivity mládeže so zreteľom na čítanie. Dotazník pozostával zo 49 otázok, ktorých

formulácia bola prispôbená veku a schopnostiam respondentov. Tri otázky zisťovali demografické údaje – typ školy, pohlavie a vek. Uzatvorených otázok s alternatívnymi odpoveďami bolo 37, zvyšných 12 otázok bolo poloopených s možnosťou interpretácie vlastnej odpovede. Pri spracovaní a vyhodnocovaní dotazníkov bola dodržaná zásada anonymity, takže späťne nie je možné zistiť meno alebo triedu jednotlivého respondenta, ale ani jeho školu.

Vyplnené dotazníky štatisticky spracoval Kabinet výskumu kultúry Národného osvetového centra v Bratislave, VKMR následne vypracovala analýzu a textovú interpretáciu zistených údajov, ktoré vydala v roku 2011 vlastným nákladom v publikácii „Čítanie mládeže v Trenčianskom kraji“ a v elektronickej podobe na webovej stránke www.vkmr.sk.

Stručný prehľad a výber výsledkov výskumu „Čítanie mládeže v Trenčianskom kraji“ je nasledovný:

1. Médiá a voľný čas mládeže

Činnosti, ktoré preferuje dnešná mládež pri trávení voľného času boli predmetom výskumu tejto kapitoly:

- z ponúkaných médií (televízia, elektronické hry, internetová komunikácia, surfovanie po internete, časopisy) respondenti najmenej voľného času trávia čítaním časopisov,
- z ponúkaných médií trávia respondenti počas víkendov najviac času „pri počítači“ alebo „sledovaním televízie“,
- záujem o sledovanie televízie klesá s vekom, a len 5,9 % respondentov nesleduje televíziu vôbec.

2. Mládež a návštevnosť kultúrnych podujatí

O kultúrnych podujatiach, akými sú kino, divadlo, koncert, výstava či diskotéka sme uvažovali ako o potenciálnej konkurencii čítania, v súvislosti s trávením voľného času:

- návštevnosť kultúrnych podujatí, s výnimkou návštev diskoték a kina, je všeobecne nízka,
- najnižšiu návštevnosť majú koncerty vážnej hudby – až 85,2 % respondentov nikdy takýto koncert nenavštívilo,
- výstavy, koncerty vážnej alebo modernej hudby a divadlo respondenti najčastejšie navštevujú len „raz do roka“.

3. Mládež a čítanie kníh

Odpovede, ktoré sa týkali čítania kníh boli pre nás najzaujímavejšie, žiaľ potvrdili známu skutočnosť o klesajúcom záujme mládeže ku knihám a k čítaniu:

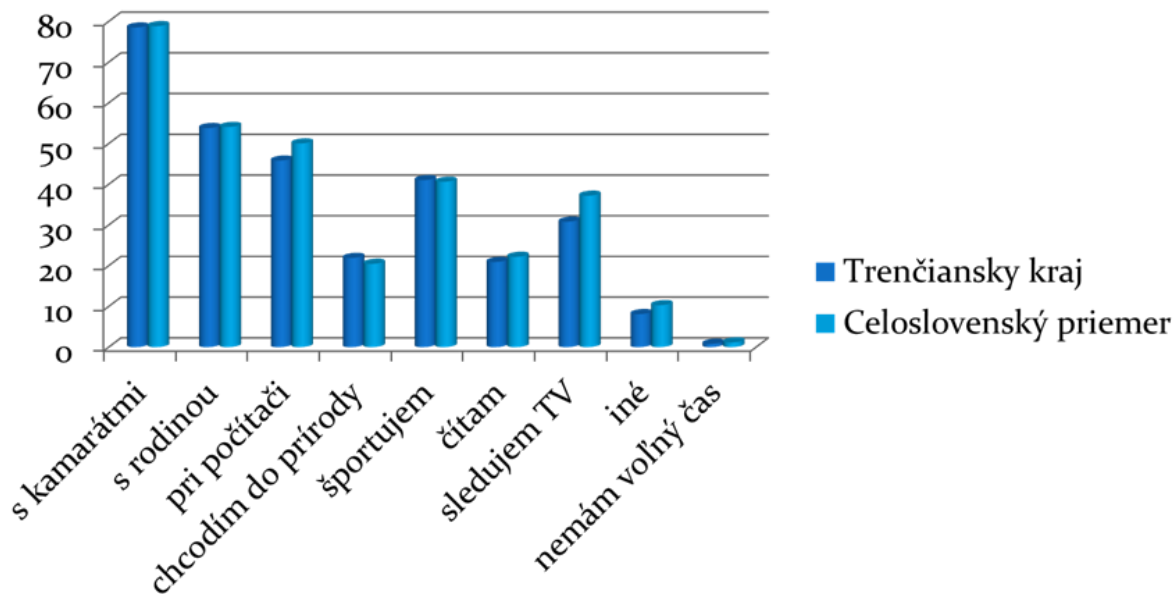
- v pracovných dňoch knihy nečíta až 45,9 % respondentov; len 4,7%, respondentov uviedlo, že počas školského dňa číta viac ako 2 hodiny,
- priemerne viac času trávia čítaním kníh dievčatá. Knihy nečíta 56,0 % chlapcov a 35,7% dievčat.

4. Víkendové aktivity a čítanie kníh

Zisťovali sme, ako trávia mladí ľudia čas cez víkendy. Ponúkli sme im sedem rôznych spôsobov trávenia voľného času, možnosť voľnej odpovede (iné – uved') a poslednou alternatívou bola odpoveď nemám voľný čas. Respondenti si mohli vybrať súčasne aj viacero alternatív:

- respondenti uviedli, že najčastejšie trávia čas s kamarátmi (78,5 %), s rodinou (53,8 %) alebo pri počítači (45,8 %). Čítaniu sa počas víkendov venuje len 20,9 % respondentov a táto aktivita sa umiestnila na 7. mieste z 9-tich navrhovaných alternatív.

Graf č. 1: Ktoej z uvedených činností venuje najviac času počas víkendov?

5. Frekvencia čítania kníh

- z 1 719 respondentov na otázku „Kedy si naposledy čítal knihu“ neodpovedalo len 170 (9,9 %), z čoho vyplýva, že 90 % opýtaných číta,
- najviac respondentov uviedlo, že naposledy čítalo včera alebo dnes (22,1 %), potom nasleduje časové obdobie pred mesiacom (19,1%) a pred viac ako rokom (18,7 %).

6. Mládež a knižnice

Vzťah mládeže ku knižniciam bol predmetom skúmania tejto kapitoly. Pre mnohých mladých v dnešnej dobe knižnica nie je dôležitá inštitúcia, veľká časť z nich jej služby nevyužíva. Dôvodom nie je nedostupnosť knižníc, ktorých sieť je na Slovensku pomerne hustá, väčší problém predstavuje nezáujem mládeže:

- iba 44,8 % mladých ľudí v TN kraji navštevuje knižnicu,
- návštevníkom knižnice chýbajú najčastejšie nové knihy (52,1 %),
- knižnicu vôbec nenavštevuje až 58,6 % respondentov,
- 45,8 % respondentov priznáva, že sa im do knižnice nechce chodiť,
- 43 % opýtaných má pocit, že nemá čas chodiť do knižnice.

7. Dôvody nevyužívania služieb knižnice

Zisťovali sme dôvody, prečo mladí ľudia služby knižníc nevyužívajú. Respondenti si mohli vybrať z viacerých možností:

- najväčšie percento opýtaných (46 %) uviedlo ako hlavný dôvod nevyužívania služieb knižnice to, že sa im nechce,
- v poradí druhým dôvodom je nedostatok času, ktorý označilo 43 % respondentov,
- ďalším významným činiteľom je celkový nezáujem o knihy, ku ktorému sa prihlásilo cez 31 % respondentov.

8. Čítanie a škola

Predmetom tejto fázy výskumu bol pohľad do

zákulisia čitateľských motivácií zo strany školy. Intenzitu a stimuláciu súvisiacu s rozvojom čitateľskej gramotnosti možno azda najmarkantnejšie pozorovať na hodinách slovenského jazyka a literatúry. Orientovali sme sa na frekvenciu odporúčaného, tzv. mimočítankového čítania:

- takmer alarmujúco vyznieva konštatovanie, že viac ako tretina z celkového počtu respondentov priznala nezáujem o povinné čítanie,
- 18,4 % respondentov neprečítalo v predminulom školskom roku ani jednu knihu a rovnaké percento uvádza, že učitelia to od nich nevyžadujú.

9. Rodina a motivácia čítania

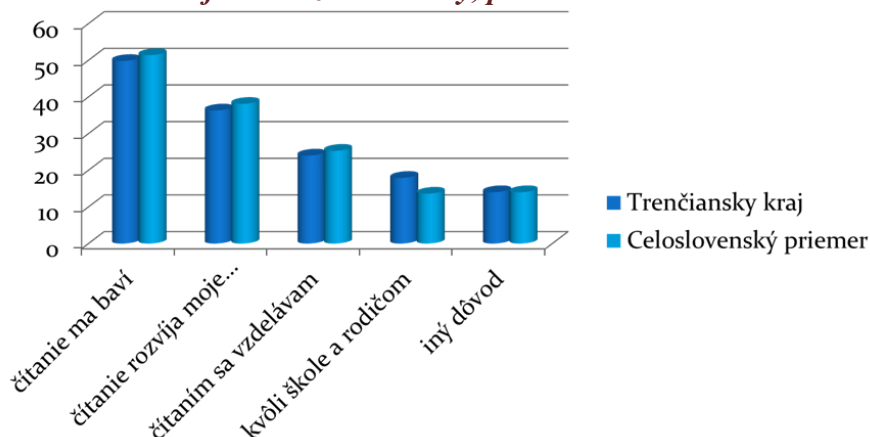
Zaujímal nás pôvodca čitateľskej intervencie v predčítateľskom veku našich respondentov. Otázku „Kto ti v detstve čítal z kníh“ sme analyzovali v korelácii so súčasnou motiváciou čítania u respondentov. Výsledok hovorí jasnou rečou - z oslovených respondentov, ktorým v detstve nikto nečítal, sa ku vzťahu k čítaniu hlási len 8,6 %. Naopak kategória, ktorej čítali rodičia, si uvedomuje, že čítaním sa neustále vzdeláva a presahuje hranicu 88 %.

10. Prestíž a imidž čítania, vzťah ku knihe

Výskum zobrazil názory respondentov na čítanie, ich postoj k čítaniu ako prostriedku k získavaniu informácií i ako k voľno-časovej aktivite. Prostredníctvom výskumu sme získali odpovede na otázku, prečo mládež číta a recipročne dôvody, prečo mládež nečíta:

- pri sledovaní ukazovateľa „prečo mládež číta“ konštatujeme najčastejší dôvod čítanie ma baví, ktorý uviedla skoro polovica, t.j. 49,8 % respondentov,
- čítanie ako zábavu uprednostňuje polovica opýtaných respondentov,
- čítanie ako zábavu preferujú viac dievčatá.

Graf č. 2: Označ dôvody, prečo čítaš

11. Negatívny vzťah k čítaniu

Informácie o vzťahu k čítaniu a ku knihe sme zisťovali aj otázkou „prečo nečítaš?“ :

- jednoznačne najfrekvencovanejšou odpoveďou bola možnosť „nebaví ma to“, ktorú uviedlo 56,6%, čo je viac ako polovica nečítajúcich respondentov,
- zreteľne negatívny postoj k čítaniu má 90,4% zúčastnených respondentov, ktorí nečítajú.

12. Čítanie versus iné aktivity

Vysoké percento uvedenia dôvodu „čítanie ma nebaví“ sa stalo podnetom na analýzu voľnočasových aktivít tejto skupiny respondentov. Zo zistených výsledkov vyplynulo, že respondenti jednoznačne dávajú prednosť iným aktivitám ako čítaniu:

- 93,1% respondentov uprednostňuje sledovanie TV pred čítaním,
- 68,4% uprednostňuje hranie PC hier,
- 95,8% uprednostňuje internetovú komunikáciu,

- 92% uprednostňuje surfovanie po internete.

13. Žánrovo-tématické čitateľské preferencie mládeže

Poslednou skúmanou oblasťou bol výber literatúry podľa žánrov. Z ponúkaných žánrov sa na prvom mieste umiestnil román o živote mládeže, v tesnom závесе za ním sa nachádzajú horory.

Okrem spomínaných zistení a záverov z výskumu čítania mládeže v TN kraji, môžeme konštatovať, že postoj mládeže je ovplyvnený spoločenskou klímou a narastaním „kultu majetku“. Aktivity, ktoré vyvíjajú školy, knižnice a iné kultúrne zariadenia majú pozitívny vplyv na formovanie vzťahu k čítaniu a ku knihám, ale pravdepodobne bude u mladých ľudí na prvom mieste vždy atraktívnejšia forma zábavy. Úlohou knižníc preto naďalej zostáva podpora a motivácia čítania rôznymi formami.

[sylvia.fabova]

Použitá literatúra:

Čítanie mládeže v Trenčianskom kraji: Interpretácia výsledkov výskumu. Trenčín: Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne, 2011. 94 s.

ZLÚČENIE OBECNEJ KNIŽNICE SO ŠKOLSKOU KNIŽNICOU V MNÍCHOVEJ LEHOTE

Zabezpečenie kvalitných knižnično-informačných služieb v súčasných ekonomických podmienkach je pre zriaďovateľov knižníc čoraz ťažšie a často sa stáva, že pri rozdeľovaní financií sú uprednostňované iné priority ako kultúra a knižnice vôbec.

Riešenie – aj keď nie ideálne, ako ušetriť a zároveň efektívne využívať knižničný fond je zlúčenie obecnej a školskej knižnice, tak, ako to spravili v obci Mníchova Lehota.

Ministerstvo kultúry SR Usmernením k zlučovaniu školských a obecných knižníc rieši správny spôsob zlučovania dodržaním všetkých náležitostí z. č. 183/2000 Z. z., s dôrazom na zabezpečenie slobodného prístupu k informáciám a uspokojovanie kultúrnych a vzdelávacích potrieb obyvateľov a žiakov obce.

Slávnostné otvorenie zlúčenej obecnej a školskej knižnice sa konalo 11. 6. 2012 v priestoroch ZŠ Mníchova Lehota. Príspevok p. Márie Burianovej o histórii, dnes už zrušenej, Obecnej knižnice v Mníchovej Lehote, ktorý odznel pri otváraní „staronovej“ knižnice:

Z histórie Obecnej knižnice v Mníchovej Lehote

Naša Mníchova Lehota je obec so silným vzťahom ku kultúre: či už ide o udržiavanie a zachovávanie folklórnych tradícií alebo o ochotnícke divadlo, vydávanie obecného občasníka už od roku 1981, či organizovanie veľkých kultúrnych programov pri príležitosti osláv prvej písomnej zmienky o obci a stretnutí Lehôt a Lhot. Za jeden z dôležitých pilierov pri udržiavaní a pozdvíhaní kultúrneho povedomia Lehoťanov bola odjakživa považovaná aj naša obecná knižnica. Nezachovali sa nám žiadne dokumenty, z ktorých by bolo možné vyčítať, akým spôsobom fungovala v obci výpožičná čitateľská služba pre verejnosť v období medzi dvomi svetovými vojnami.

Sprava: starosta obce Mgr. J. Kováč, Ing. M. Šajbidorová z odboru kultúry TSK, zástupcovia Verejnej knižnice M. R. v Trenčíne.

Vychádzajúc z ústneho podania iba predpokladáme, že to zabezpečovali školy, a že prostriedky na nákup kníh pochádzali buď od obce alebo z verejných zbierok, či z výnosov školských divadelných predstavení. Knihy boli drahé, ich čítanie sa vtedy vo väčšine domácností považovalo za neprimeranú záhaľku, mnoho obyvateľov bolo ešte negramotných a tí nemnohí, ktorí mali potrebu čítať, si museli vystačiť s bibliou, kalendármi a náboženskou literatúrou.

Prvý samostatný zápis, venovaný obecnej knižnici, je v našej kronike až v záznamoch za rok 1945. V ňom sa uvádza, že obecná knižnica, pozostávajúca vtedy z asi 300 zväzkov, bola pri prechode frontu cez obec úplne zničená, skriňa, v ktorej boli tieto knihy uložené, bola rozbitá a knihy z nej si pobrali či zničili vojaci a deti zo susedných domov. Neostal ani jeden jediný kus. Vtedy bol zničený aj školský archív, a viac než spolovice aj žiacka a učiteľská knižnica. Chýbala aj polovica školských lavíc a 95% školských pomôcok. Vo vtedajšej „novej škole“ - to je dnešná budova telovýchovnej jednoty - bola cez front vojenská poľná nemocnica a v tzv. „starej škole“ - dnešnej materskej škole - boli pekárne pre vojakov. Niekoľko tisíc ich totiž táborilo na Járkoch.

Knižnica bola oživená až v roku 1947 zásluhou vtedajšieho knihovníka a miestneho učiteľa Jozefa Veselého. Ten vyžobral ako základ 7 kníh od Spolu sv. Vojtecha a od Matice slovenskej a napísal žiadosť na vtedajšie Povereníctvo školstva, ktoré obci darovalo 61 zväzkov kníh. Miestna urbárska obec poskytla na nákup kníh vtedy nevidanú sumu 1000 korún - čo mimochodom tiež svedčí o vzťahu Lehoťanov k duchovným statkom. Obec mala vtedy okolo 950 obyvateľov a knihy sa požičiavali učiteľom a hlavne mládeži.

V roku 1953 bola knižnica umiestnená už v priestoroch vtedajšieho MNV v miestnosti Osvetovej besedy v starom kultúrnom dome. Mala už 472 zväzkov, z toho novozakúpených bolo 85, evidovala 77 čitateľov a 576 výpožičiek. Viedol ju až do svojej smrti v auguste 1955 otec riaditeľky školy Eleny Mikolovej a jej sestry, učiteľky a ochotníckej režisérky Valérie Remešíkovej, Ján Remešík - občanmi dodnes láskyplne nazývaný aj „starý učeň“ alebo „učejko“. Bol totiž učiteľom vo výslužbe, rodina prišla do Mníchovej Lehoty zo Staškova a V. Remešíková tam bola prvou režisérkou národného umelca Jozefa Kronera.

Po „učejkovej“ smrti na čas prevzal obecnú knižnicu František Pavlík, vtedy študent

pedagogickej akadémie. Podľa záznamov z roku 1957 mala už knižnica 1192 zväzkov, 1152 výpožičiek a prírastok kníh za ten rok bol 117 nových kusov. Keď však F. Pavlík doštudoval, dostal miesto na škole mimo svojho bydliska a knižnica zostala bez správcu. A tak si v roku 1963 obecný kronikár takto povzdychol: „Obecná ľudová knižnica, hlavný to zdroj osvetu a vzdelávania, pre nepochopenie kultúrno-osvetových pracovníkov už 2 roky neplní si svoje poslanie. Vinu nesie v prvom rade osvetová beseda, učiteľstvo, ale aj MNV...“ Mimochodom, bol to rok, keď obecná kronika jedným dychom hrdo zaznamenáva, že v histórii lehotskej školy po prvý raz nikto neprepadol ☺

Pre nezáujem vhodnejších osôb sa vedenia knižnice od roku 1964 ujala robotníčka Anna Nápoká, ktorej manžel bol obecným zriadencom. Vtom roku mala knižnica 1627 zväzkov, 168 čitateľov a 1820 výpožičiek. Odmena knihovníčky bola 500 Kčs/rok + 1 Kčs za evidovaného čitateľa + 10 halierov za každú výpožičku (čo bolo za ten prvý rok spolu 950 korún). Knižnica bývala otvorená 2 hodiny týždenne a to v nedeľu „po kostole“ od 10. do 12. hodiny. Viem to, lebo v tom roku som už bola jej najmladším čitateľom: bola som prváčka, naša škola mala vtedy 147 žiakov a prvákov nás bolo 33. Tak dávno to bolo... ☺ (Pozn.: v školskom roku 2011/2012 má ZŠ v Mníchovej Lehote spolu 32 žiakov a prvákov je 13...)

Teta Anna Nápoká viedla knižnicu bez akéhokoľvek metodického vedenia, či poradenstva od kvalifikovaných osôb až do konca roku 1970. Vtedy mala knižnica už 2546 zväzkov v hodnote 33 970 korún, 97 čitateľov, z toho 65 žiakov a 7184 výpožičiek. Najhorlivejšími čitateľkami v tých rokoch boli podľa kroniky Oľga Petrušková, Valika Gajdošíková, Marta Červeňanová, Anna Birasová a Ľudmila Petrová - všetky sú dnes už dôchodkyne. Najviac sa v tomto období vypožičiavali v prvom rade rozprávky a okrem nich Babička, Chyža pod horami, Drevená dedina, Dvaja kapitáni, Sám vojak v poli a Winnetou. Neskôr k obľúbeným titulom pribudli Čenkovej deti, Gróf Monte Christo, Čachtická pani, Levočská biela pani a Dobrodružstvá Mórica Beňovského... Skladba kníh v knižnici bola vtedy takáto: 66 zväzkov marxisticko-leninskej literatúry, 358 zv. spoločenskej a politickej literatúry, 55 kníh prírodovedných, 147 poľnohospodárskych, 31 technických a 100 kusov inej náučnej literatúry. Zvyšok tvorila tzv. krásna literatúra pre deti i dospelých.

V lete 1971 prevzala agendu pani Anna Betáková, zamestnankyňa knižnice v Trenčianskej Turnej, ktorá u nás pracovala 33 rokov až do roku 2005. Bola to prvá a zatiaľ jediná kvalifikovaná sila v našej knižnici. Knižnica bola otvorená stále iba 2 hodiny v týždni, prevažne to bývalo vo štvrtok od 14. do 16. hod., aby sa vyšlo v ústrety zamestnaným čitateľom. Roky požadovaní čitateľa sa síce nepodarilo zriadiť ani jej, ale pravidelne usporadúvala príležitostné výstavy kníh, svoju poličku mali čerstvé knižné novinky, v knižnici sa zjavil stolík a 2 kresielka. Do jedného z nich som vždy usadila môjho malého brata = tuto nášho terajšieho pána starostu (do knižnice začal so mnou chodiť ešte s plienkou), do rúčok som mu dala knižku „Tma, kto sa v tebe skrýva“ - tá ho úplne fascinovala, lebo jej stránky boli čierne a písmenká biele - a vyberala som si knihy pre seba. Bol tiež najmladším čitateľom: čitateľský preukaz som mu vybavila ako 5-ročnému, lebo jeho ego urážalo, keď boli „jeho“ knižky zapísané v mojom preukaze. Keby pani Betáková vtedy tušila, že to bude práve on, čo ju bude po 33 rokoch prepúšťať zo zamestnania, asi by mu ten preukaz ani nedala... Keď v Mníchovej Lehote už ako dôchodkyňa končila, bolo v našej knižnici temer 5000 kníh a 71 čitateľov.

V polovici 80-tych rokov až do otvorenia rekonštruovaného kultúrneho domu bola knižnica umiestnená v pionierskej klubovni v budove ZŠ. Do svojich pôvodných priestorov v kultúrnom dome sa vrátila hneď po jeho rekonštrukcii v roku 1988. Priestory však boli už v roku 1991 prenajaté projektovej organizácii a v roku 1992 sa z úsporných dôvodov do budovy kultúrneho domu

Sprava: riaditeľka ZŠ Mgr. A. Sukubová, M. Burianová.

presťahoval aj obecný úrad a tak bola knižnica premiestnená o poschodie vyššie, na samý vrch kultúrneho domu. Keďže to bolo ťažko prístupné miesto pre starších čitateľov a navyiac ochotnícky i folklórny súbor naliehavo potrebovali v kultúrnom dome nejaké priestory na šatňu, sťahovali ochotní ochotníci v roku 2000 knižnicu do bývalej obradnej siene na poschodí starého obecného úradu (terajšieho zdravotného strediska), kde bola až doposiaľ. Stále bola pre verejnosť otvorená 2 hodiny do týždňa, viedli ju však už administratívne zamestnankyne obecného úradu a to od roku 2005 Janka Červeňanová a od roku 2008 až doteraz Martina Burianová.

No a práve dnes, po zlúčení so žiackou a učiteľskou knižnicou našej ZŠ, začína knižnica v Mníchovej Lehote písať svoju novú, digitálnu – a dúfame, že aj veľmi dlhú a úspešnú – kapitolu.

Podľa údajov z obecnej kroniky štatisticky najväčší počet čitateľov mala knižnica v roku 1964 (168), najvyšší počet výpožičiek (4783) bol doložený v roku 1972, najnižší bol pred rekonštrukciou kultúrneho domu (okolo 650 výpožičiek ročne), najvyšší ročný prírastok bolo 251 kusov nových kníh v roku 1975, najnižší 28 kníh v roku 1999. V roku 2001 Miestny odbor Matice slovenskej vyhlásil zbierku medzi občanmi, ktorí majú doma duplicitné alebo nepotrebné knihy, no jej výsledok nie je zaznamenaný. S určitosťou viem, že to bolo viac ako 100 zväzkov. V tom roku sme dali do knižnice aj kompletne výtlačky všetkých čísel Lehotského klebetníka od roku 1981. V roku 2009 napr. daroval knižnici 40 kníh pán Bachynec.

Za tých 65 rokov, keď v roku 1947 pán učiteľ Veselý začal kriesiť našu obecnú knižnicu z kómy, vzrástol ku dnešnému dňu počet kníh v nej na 5641 zväzkov. Myslím, že za toto číslo ani za tieto nové

priestory sa obec s 1230 obyvateľmi v dnešnej finančne neutešenej a kultúre neprajúcej dobe vonkoncom nemusí hanbiť.

Ja želám tejto našej novootvorenej knižnici – okrem nulovej DPH na knihy – predovšetkým mnoho nových, nadšených a na dlhé roky verných čitateľov. Mne osobne asi nič nedalo do života toľko, ako knihy. Môj múdry dedko, ktorý absolvoval iba „štyri zimy“ maďarskej školy ma naučil čítať ako ani nie 5-ročnú a boli roky, keď som čítala priemerne jednu knihu denne. Dodnes mám veľmi málo takých dní v živote, v ktorých by som knižku nechytla do rúk – aj keď bohužiaľ čím ďalej, tým častejšie sú to už len encyklopédie a zbierky zákonov. Knihy ma naučili nielen čítať, ale aj počúvať, písať, či vyjadrovať sa. Snažiť sa pochopiť i predvídať konanie ľudí v situáciách, ktoré som ja sama nezažila. Spájať poznatky do vzájomných súvislostí. Používať informácie z tých metrákov kníh, prečítaných v mladosti – často tajne a s baterkou pod paplónom – v praktickom dospelom živote. Bez stroja času sa preniesť do akejkoľvek doby: minulej, či budúcej, romantickej, či dobrodružnej. Robiť knihami radosť sebe aj iným. A snívať... A vám, starí i noví lehotskí čitatelia, zo srdca prajem to isté!

Mária Burianová

„Staronovej“ knižnici prajeme veľa spokojných čitateľov, veľa nových hodnotných kníh, oduševneného knihovníka a úspešné pokračovanie v histórii poskytovania knižnično-informačných služieb v obci!

**Kolegyne
z Verejnej knižnice Michala Rešetku v Trenčíne**

BORIS FILAN:

„PRE CESTOVATEĽA JE NAJDÔLEŽITEJŠIE PRIJAŤ DAR CESTY“

Bývalý basketbalista Boris Filan (1949) sa preslávil ako úspešný textár, spisovateľ, dramaturg i moderátor. Jeho cestopisy patria v súčasnosti medzi najobľúbenejšie. Majster slova vydal novú knihu, ktorú predstavil čitateľom v trenčianskej knižnici.

Vaša najnovšia publikácia má názov *Ako išlo oko na vandrovku*. Ako vznikol?

Keďže po Tam tamoch sa zmenila čitateľská základňa, chcel som ju pomenovať Tulákovu oko. Ale môj syn navrhol lepší názov.

Prečo ste v nej sústredili na jednom mieste práve kvarteto destinácií Grécko, Maroko, Bali a Egypt?

Je to knižka založená na princípe rozprávačstva. Podobne, ako keď si niekto sadne k veľkému táboráku, kde je celá rodina a rozpráva, aby sa všetci cítili dobre. Nie je to nejaký cielený výber, pretože sú tam aj iné podkapitoly – napríklad Vo vetre, či Napnite plachty. V rámci edície Svet gombička ide o súhrn mojich rozprávání, ktorých cieľom je, aby bola pohoda.

Čaro Vašich cestopisných postrehov spočíva v imanentných, zdanlivo všedných veciach. Ako sa Vám darí ich neprehliadať?

Veľký okamih pre moje vnímanie sveta znamenalo prečítanie románu Na ceste od Jacka Kerouaca. Tam som sa naučil, že podstatné sú práve tie drobnosti.

Máte nejaké cestovateľské zásady?

Cestovateľ musí splniť tri veci – nesmierne túžiť po ceste, pre realizáciu cesty spraviť všetko, no najdôležitejšie je, že musí dokázať prijať dar cesty. V pionierskom tábore som sa prvýkrát dostal na výlet do Poľska. Viezli nás motorovým člnom po jazere, ale kúsok za hranicami to po chvíli otočili. Všetci boli sklamaní, hovorili, že sme v Poľsku skoro ani neboli a iba sa viezli po vode. Ja som sa však tešil a napísal rodičom, že tam je krásne.

Kde všade sa svetobežník Boris Filan cíti doma?

Na chorvátskom ostrove Hvar, taktiež v Sofii, milujem Luxor a Asuán – miesta v Egypte, kam sa práve chystám dvadsiaty ôsmy raz a v neposlednom rade na Horehroní, na mojom obľúbenom kameni v Lopeji v Predajnianskej doline.

Svet máte precestovaný krížom-krážom. Vypomstilo sa Vám niekedy príslovie, že lepšie raz vidieť ako stokrát počuť?

Najlepšie je ohmatať. Tak je to so svetom aj s dievčatami. Ale neprecestoval som veľa, precestoval som iba to, čo som chcel.

Existuje miesto, ktoré navštíviť jednoducho netúžite?

Nechce sa mi ísť na sever, lebo je tam zima.

Ako textár stojíte za kultovými hitmi popredných slovenských interpretov. Čo pre Vás znamená hudba?

Usilujem sa počúvať takú muziku, ktorá mi vyvoláva dobré pocity. Slovenskú populárnu hudbu počúvam veľmi málo. Naopak, mám rád vážnu hudbu, pretože to je najvyšší stupeň abstrakcie. Cením si na nej, že nie je žuvačka pre uši.

Líder skupiny Elán Jožo Ráž raz povedal, že ste jediný človek, ktorého sa bojí. Koho alebo čoho sa bojíte Vy?

Žraloka, chrápajúceho človeka a komára v zavretej izbe.

[peter.martinak]

[In Trenčianske noviny, 2012, roč. 53, č. 20, s. 9.]

[Foto: archív VKMR]

(FOTO)GALÉRIA PODUJATÍ VO VKMR ZA PRVÝ POLROK 2012**NOC S ANDERSENOM '2012**

Noc s Andersenom sme, už tradične, uskutočnili v dvoch lokalitách Trenčína, v odd. pre deti a mládež (ODM) na Hasičskej ul. a v Opatovej, v priestoroch ZŠ, kde pobočka knižnice sídli. Tak ako po minulé roky i teraz sme spolupracovali so ZŠ na Bezručovej ul., kde si Noc s Andersenom zorganizovali sami. V prvých rokoch niektoré triedy absolvovali noc v knižnici, ale pre mimoriadny záujem z ich strany prestali priestory knižnice kapacitne vyhovovať. Spolupráca však naďalej funguje, každoročne im VKMR zabezpečuje na besedu spisovateľa. Aj v tomto ročníku nocujúce deti v škole navštívil najmladší spisovateľ Christian Ježík s „krstným otcom“ jeho knihy *Každý máme svojho anjela*, spisovateľom Rudolfom Dobiášom a riaditeľkou VKMR Mgr. Lýdiou Brezovou.

V oddelení pre deti a mládež sa deti „ubytovávali“ od 17.00 h a o 18.30 h začalo oficiálne otvorenie noci, za účasti päťdesiat detí a dvadsať dospelých, v rôznorodom zložení – od detí z Detského domova Lastovička v Trenčíne, žiakov z Cirkevnej základnej školy sv. Andreja-Svorada a Benedikta v Trenčíne s pani učiteľkou, individuálnych záujemcov, detských dobrovoľníkov ODM cez riaditeľku a pracovníkov knižnice až po dospelých dobrovoľníkov.

Na úvod boli všetky deti slávnostne, veľkonočným korbáčom, pasované za „ponocovníkov“ Noci s Andersenom 2012 novozvolenou kráľovnou čitateľov Katkou Dočárovou a oboznámené s celonočným programom.

Medzi zaujímavých hostí patrila najmladší slovenský spisovateľ zapísaný do Knihy slovenských rekordov, 11 ročný Trenčan, Christian Ježík a „krstný otec“ jeho knihy *Každý máme svojho anjela*, spisovateľ Rudolf Dobiáš, ktorý

nezabudol povzbudiť nádejné literárne talenty, aby sa nebáli so svojimi príbehmi vyjsť na svetlo sveta.

Veľký záujem zaznamenal „preventista“ Mestskej polície v Trenčíne Ing. Zámečník, spolu so 4-ročnou dobrovoľnou asistentkou - „ponocovníčkou“ Barborkou, ktorá sa prišla s otcom po prvý raz pozrieť ako to na Noci s Andersenom chodí. Hovoril o práci a právomociach policajtov, názorne predvádzal rôzne policajné situácie, zásahy a výbavu (putá, obušok, zbraň...), radil deťom čomu sa vyhýbať a ako reagovať pri akýchkoľvek ohrozeniach. Prezentácia sa stala s asistentkou Barborkou nečakane zábavnou a nadšené obecenstvo chvíľami burácalo od smiechu.

Nasledovala prechádzka večerným Trenčínom, ktorá bola už tradične spojená s návštevou vodníka Valentína, ktorý „ponocovníkom“ každoročne plní najtajnejšie želania napísané na lístočkoch a odovzdané o polnoci pri Váhu.

Keďže Trenčín udelil pred 600 rokmi Žigmund Luxemburský výsady slobodného kráľovského mesta, prechádzka mala aj vzdelávací charakter a kolega rozprával deťom o niektorých historických budovách a udalostiach. Tieto a ďalšie informácie deti potom využili v diskusii a pri prezentáciách projektov, ktoré v štyroch skupinách, pod vedením detských dobrovoľníkov, pripravili. Úlohou bolo predstaviť svojmu kamarátovi zo zahraničia Trenčín.

Žiaci z cirkevnej ZŠ, spolu s p. učiteľkou, predviedli zmodernizovaný príbeh o Červenej čiapočke, ktorý miestami vyvolal salvy smiechu. Tie vzápätí pokračovali pri predstavení moderne a humorne zdramatizovanej rozprávky Popoluška,

KULTÚRNE PODUJATIA

v podaní detských dobrovoľníkov VKMR. Obe divadielka zožali obrovský úspech u publika.

Nezabudli sme ani na knižný dar vydavateľstva Slovart. Dobrovoľníčka Majka z nej prečítala stať, z ktorej sa deti dozvedeli, prečo sa Klára bála mátoch. Kniha Petry Nagyovej - Džerengovej *Klára a mátohy* zaujala natoľko, že aj po ukončení programu si z nej deti čítali.

Potom nasledovali súťaže, tvorivé dielne, kde sa mohli „ponocovníci“ naučiť paličkovať, viazať korbáče, vyrábať mátohy z plastelíny, vytvoriť si vlastnú masku a pod. Pre vytrvalcov bolo ešte pripravené kino s rozprávkou. Do „postelí“ sa deti odobrali asi o 3.00 h ráno a tí najstarší zobrali túto noc doslovne a nespali vôbec.

V pobočke Opatová – v ZŠ na Potočnej ul. prebiehala Noc s Andersenom tak ako každoročne s bohatým, zaujímavým programom. Zúčastnilo sa jej 40 detí a 7 dospelých.

Noc začínala spoločným zaspievaním „andersenovskej hymny“ a prípitkom z nápoja „HU – HU“. Okrem spisovateľa Rudolfa Dobiáša, v sprievode riaditeľky VKMR, deti medzi sebou privítali miestnu „rozprávkovú babičku“, pani Dobiášovú, s vlastnou rozprávkou nazvanou *Obor z Machnáča*. Pokiaľ bolo vonku svetlo, deti absolvovali rôzne zábavné aktivity na školskom dvore, napr. maľovanie na dlažbu, beh v 7 míľových čizmách, či hru „metlobal“.

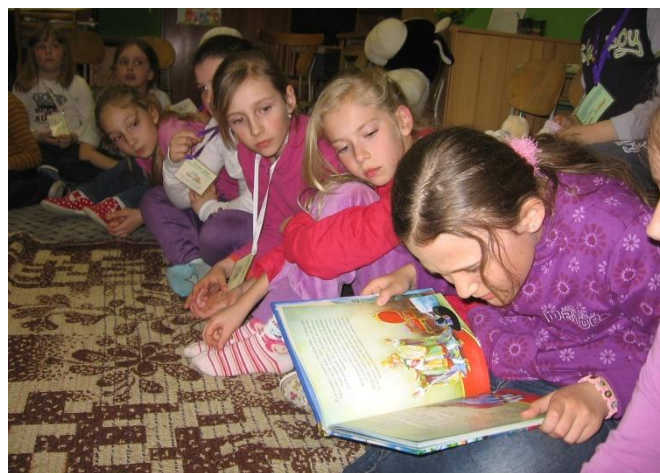
Po zotmení sa venovali knihám, samozrejme nezabudli na dar vydavateľstva Slovart - rozprávkovú knihu Petry Nagyovej - Džerengovej *Klára a mátohy*. Starší žiaci absolvovali čitateľský maratón a nahlas čítali menším prváčikom. Na PC vyrábali puzzle s rozprávkovými motívmi, maľovali rozprávkové bytosti a pomocou maľovania na tvár sa stávali rozprávkové bytosti z nich. Po spoločnom občerstvení a vypití špeciálnych čajov na krásu, múdrosť a rýchlosť sa deti zas vybrali von do noci.

V sprievode dobrovoľných hasičov navštívili súkromnú „hvezdáreň“ na streche pána D. Sokola, pomocou ďalekohľadov pozorovali hviezdy na oblohe a spoločne hľadali rozprávkovú andersenovskú hviezdu. Po návrate ešte hľadali v školskom dvore nočné poklady a plnili úlohy, ktoré boli pri nich na lístočkoch napísané. Pred spaním boli opäť na programe knižky a rozprávky.

Ráno čakali deti v ODM čerstvé koláče, v Opatovej štvormetrový „perník – papučovník“ a čaj, balenie pyžám, spacích vakov a tiež netrpezliví rodičia, ktorí boli zvedaví na ich zážitky.

Vďaka štedrým sponzorom mohli mať deti po celý čas k dispozícii občerstvenie, ovocie, ľahkú večeru a raňajky. Všetci dostali samolepky s logom Noci s Andersenom, drobné darčeky a víťazi súťaží aj menšie ceny. Po zhodnotení tohtoročnej noci sme spoločne usúdili, že bola výborná a to najmä vďaka rozprávkam a čaru noci, malým „ponocovníkom“, ktorí boli mimoriadne disciplinovaní a obetavosť všetkých dospelákov. Spoločne vytvorili krásnu atmosféru jednoty a priateľstva. Už teraz sa tešíme, čo nám prinesie tá ďalšia.

[petra.motyckova – lubica.adamikova]
[Foto: archív VKMR]

OBRAZOM: VÝBER Z TÝŽDŇA SLOVENSKÝCH KNIŽNÍC VO VKMR

Minitalent

Návraty Kornela Földváriho do Trenčína

SPISOVATEĽKY KLUBU FEMINA V TRENČÍNE

Marec – Mesiac knihy sa začal vo Verejnej knižnici Michala Rešetku v Trenčíne doslova prvým dňom, návštevou členiek Spolku slovenských spisovateľov – Klubu Femina v Literárnom klube OMEGA.

Klub slovenských prozaičiek Femina vznikol 12. marca 1992. Jeho cieľom bolo podporiť vydávanie a propagáciu diel generácie názorovo blízkych autoriek. Klub uskutočnil celý rad literárnych podujatí, prezentácií kníh, prednášok a besied s čitateľmi. Medzi prevažne ženské publikum prijali pozvanie do Trenčína 4 spisovateľky. **Otília Dufeková**, povoláním ekonómka, ale srdcom a tvorbou poetka. Na svojom konte má doteraz tri knihy. Básne má uverejnené aj, v zatiaľ ostatnej antológii občianskeho združenia Femina „Keď život šplechne do očí“. **Danica Jakubcová** – muzikologička, publicistka, výtvarníčka a poetka sa svojou širokospektrálnou tvorbou a rozsahom publikačnej činnosti zaraďuje k aktívnejším členkám Feminy. Už jej básnická prvotina *Variácie života*, dokázala umeleckú invenciu autorky, jej postoje k súčasnej civilizácii, svetonázorové i kresťanské východisko. Ďalšia z prítomných autoriek, **Hedviga Kramárová**, patrí svojimi literárnymi aktivitami k tým, ktorí dokážu prekladať, písať prózu, režirovať i pôsobiť ako pedagóg. Dve zo svojich poviedok má uverejnené v antológiách Feminy „Keď sa ženy odhalia“ a už

spomínanej, „Keď život šplechne do očí“. Podľa abecedy posledná prítomná spisovateľka, novinárka, prekladateľka **Jana Šimulčíková**, má vydaných viacero kníh pre deti i dospelých a viac ako dvadsať prekladov z nemčiny. Poviedky má tiež uverejnené v troch antológiách združenia Femina.

Prítomné spisovateľky predstavili svoju tvorbu, doplnenú vlastným prednesom ukážok. Prezradili niečo zo svojej tvorivej „kuchyne“, životných príbehov, osudov a vzťahu k literatúre. Bez výnimky by sa o každej z nich dalo napísať veľa a besedovať dlhé hodiny. Sú to spisovateľky, ale zároveň pracujúce ženy, matky, ktoré poznajú najobyčajnejší život. Ponúkajú príbehy žien s pocitom ženskej solidarity.

K významným slovenským ženským spisovateľkám pochádzajúcim z nášho regiónu patrila Ľudmila Podjavorinská. 2. marca sme si pripomenuli 61. výročie úmrtia a v apríli 140. výročie jej narodenia. To bolo dôvodom, že sa na ňu spomínalo aj v knižnici. Jej život a dielo predstavila predsedníčka MO MS v Trenčíne PhDr. Marta Halečková.

Podakovanie so želaním tvorivej energie a veľa čitateľov občianskemu združeniu Femina, spolu s kyticou, vyslovila predsedníčka KO ÚŽS v Trenčíne PhDr. Jana Jablonská.

SPÄTNÉ ZRKADLO

ZO ZÁKULISIA VKMR**Stanovisko TSK k sťahovaniu knižnice**

Momentálne prebiehajú v novej budove knižnice na Jaselskej ulici v Trenčíne dokončovacie práce a príprava knižnice na sťahovanie. Reálny termín sťahovania predpokladáme do dvoch mesiacov. Posun termínu spôsobila chýbajúca pôvodná projektová dokumentácia a nepredvídateľný rozsah stavebných prác, napríklad dôslednejšie protipožiarne zabezpečenie objektu. Informovali sme o tom aj prednostu MsÚ v Trenčíne. Naším zámerom je, aby nová knižnica čo najskôr slúžila širokej verejnosti.

[peter.toman]

Facebooková stránka Deti VKMR

Keďže väčšina našich detských čitateľov a ich rodičov pravidelne využíva internet – predovšetkým sociálnu sieť Facebook, rozhodli sme sa aj my - v úseku literatúry pre deti a mládež Verejnej knižnice Michala Rešetku v Trenčíne spustiť prevádzku facebookovej stránky Deti VKMR, aby sme sa tak mohli ešte viac priblížiť k čitateľom a najmä čo najlepšie a najskôr informovať o aktualitách i pripravovaných podujatiach. Stránka taktiež slúži na komunikáciu s ďalšími slovenskými knižnicami, spája knižnicu priamo s autormi kníh a vydavateľstvami, poskytuje informácie pre učiteľov všetkých školských zariadení o pripravovaných podujatiach, besedách, ponukách pre školy a prednáškach ako i nových knižných tituloch. Čo nás veľmi teší je, že stránka si za prvý mesiac svojej existencie neustále rozširuje pole svojich priateľov. Snažíme sa kráčať s dobou, snažíme sa kráčať s našimi čitateľmi.

[petra.motyckova – lubica.adamikova]

ZLATÉ OCENENIE PRE VKMR V SÚŤAŽI ZODPOVEDNE.SK

Občianske združenie eSlovensko vyhlásilo súťaž Zodpovedne.sk, s cieľom podporiť výmenu skúseností a ohodnotiť snahu žiakov, študentov, preventistov, škôl a samospráv pri bezpečnom využívaní informačno-komunikačných technológií. Najlepšie projekty v oblasti bezpečného používania nových technológií boli ohodnotené a ocenené vo februári 2012. Do aktivít realizovaných v súťaži sa zapojilo viac ako 20-tisíc detí z celého Slovenska. V kategórii preventistov získala ocenenie Verejná knižnica Michala Rešetku ako Najzodpovednejšia knižnica za projekt Nástrahy okolo nás.

Projekt vypracovali psychologička Mgr. Iveta Izraelová a preventistka Mgr. Eva Holmanová. Nápad realizovať ho aj v knižnici vyplynul spontánne, na základe diskusie medzi tímom knižnice a spoluautorkou, Mgr. I. Izraelovou, ktorá prijala úlohu odborného garanta. Myšlienka projektu vyplynula z obojstranných skúseností s prácou s mladými ľuďmi v pubescentnom, pubertálnom a adolescentom veku, ktorí žijú v informačne zaplavenej spoločnosti, je snahou o návod na bezpečnejšie trávenie on-line času a nahliadnutím na odvrátenú stranu kyberpriestoru.

SPÄTNÉ ZRKADLO

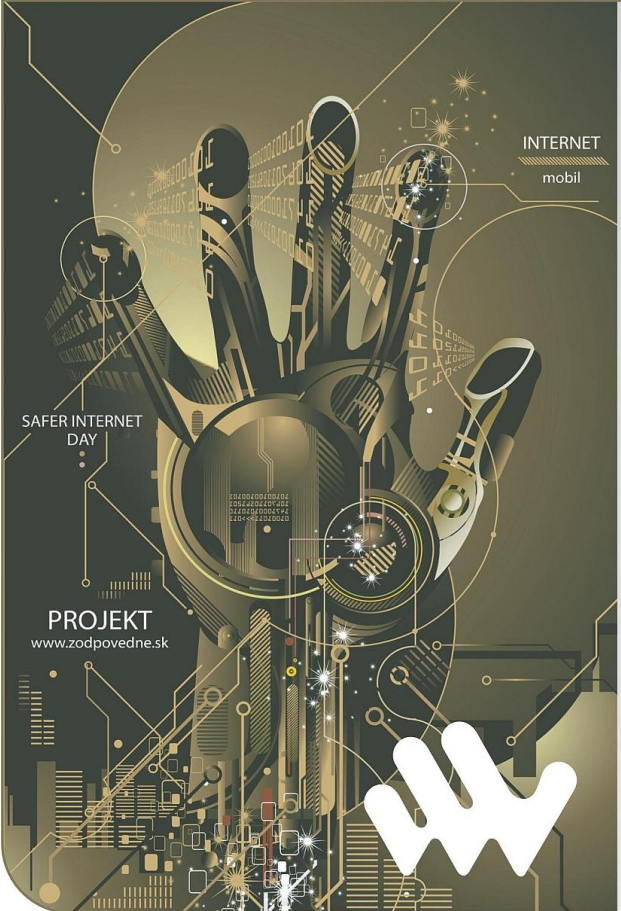
Prvé stretnutia sa uskutočnili v novembri 2010, priebežne pokračujú aj v súčasnosti. Cieľom projektu je, prostredníctvom interaktívnych prednášok, prezentácií a diskusií, prispieť k prevencii a šíreniu osvetu v oblasti bezpečného používania internetu a iných informačných technológií. Zámerom je poukazovať na narastajúci výskyt negatívnych dôsledkov kyberšikany u detí od ranného veku až po dospelosť, postupné vytrácanie potreby fyzického kontaktu medzi mladými a výrazný progres vo virtuálnej komunikácii prostredníctvom internetu, ako i upozorňovať žiakov, pedagógov, vychovávateľov na odvrátenú „tvár“ virtuálneho sveta, ale aj recipročne diskutovať s poslucháčmi o ich vlastných alebo sprostredkovaných skúsenostiach s touto problematikou.

V trenčianskej knižnici (VKMR) sa doposiaľ

uskutočnilo šesť interaktívnych podujatí k problematike kyberšikany na viaceré okruhy tém, napr. strata identity, závislosť, grooming, phising, extrémizmus a taktiež prevenciu a komunikáciu. Vzhľadom na závažnosť a intimitu témy majú aktivity komorný charakter, doposiaľ ich absolvovalo 200 žiakov a pripravujú sa ďalšie v tomto roku.

Knižnica, okrem svojich základných činností, organizuje kultúrno-spoločenské a vzdelávacie podujatia pre dospelých i mládež. Špecifickými formami predstavuje nielen literátov a písané slovo, reaguje aj na viaceré celospoločensky závažné témy. Ocenenie za realizáciu projektu o kyberšikane je dôkazom o užitočnosti týchto aktivít a dosvedčuje to aj neustále narastajúci počet záujemcov zo základných a stredných škôl v Trenčianskom kraji.

[maria.spanikova]

SÚŤAŽ ZODPOVEDNE.SK ROK 2012

ZLATÉ OCENENIE

kategória: **preventisti**

ŠPECIÁLNA CENA ZA NAJZODPOVEDNEJŠIU KNIŽNICU

**VEREJNÁ KNIŽNICA
MICHALA REŠETKU V TRENČÍNE**

Miroslav Drobny
predseda súťaže

Logos: unicef, eSlovensko, MINISTERSTVO VNÚTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY, Microsoft, slovanet, and a stylized 'T' logo.

VÝSLEDKY LITERÁRNYCH SÚŤAŽÍ

1. júna bola na nádvorí Trenčianskeho hradu vyhodnotená súťaž Keby som bol kráľom. V rámci nej sme spoznali mladých laureátov 10. ročníka literárnej súťaže žiakov

Píšem, píšeš, píšeme...

Celkom 56 cien a sedem čestných uznaní odovzdali zástupcovia porôt účastníkom súťaže, ktorú mesto Trenčín vyhlásilo pri príležitosti 600. výročia udelenia kráľovských výsad spolu s Centrom voľného času, Základnou umeleckou školou Karola Pádiveho a Verejnou knižnicou Michala Rešetku v Trenčíne.

SPÄTNÉ ZRKADLO

Vo výtvarnom, literárnom a multimediálnom odbore sa mohli do nej zapojiť deti z materských, základných i stredných škôl a tiež špeciálnych škôl. Favoritom celej súťaže bola trenčianska Základná škola z Dlhých Honov, ktorá získala v literárnej sekcii sedem cien, vo výtvarnej tri ceny a za multimediálne DVD aj Cenu poroty.

Do výtvarnej časti súťaže zaslalo 12 materských škôl 61 prác, 10 základných škôl 99 prác, zapojilo sa aj 6 základných umeleckých škôl, ktoré poslali 116 prác. Svoju kategóriu mali aj

špeciálne školy, šesť z nich zaslalo 37 prác. Celkovo na vyhlásenie súťaže zareagovalo 34 škôl z celého Trenčianskeho kraja a celkovým počtom 313 prác. V multimediálnej sekcii bolo v kategórii Animovaný film a videoart 24 prezentácií, Základná škola Dlhé hony do tejto sekcie prihlásila multimediálne DVD, v kategórii Power Point hodnotila porota 7 prezentácií. Literárna časť súťaže mala dve témy – Keby som bol kráľom a voľnú tému. Zapojilo sa 14 škôl z celého kraja. Od 159 autorov prišlo celkom 217 literárnych prác.

[www.trencin.sk]

Keby som bol kráľom...

	Meno Priezvisko	Názov práce	Škola	Kategória
1.	Džingis Grble	Trenčín	ZŠ Dlhé Hony, Trenčín	1., poézia
2.	Matúš Dolník	Moje mesto	ZŠ Dlhé Hony, Trenčín	1., poézia
3.	Natália Kubečková	Keby som bol kráľom	ZŠ Dlhé Hony, Trenčín	1., poézia
1.	Stanislav Letaši	Keby som bol kráľom	ZŠ Dlhé Hony, TN	1., próza
2.	Anna Mária Ukropcová	Ako sa stal Trenčín slob. kráľ. mestom	ZŠ Dlhé Hony, TN	1., próza
3.	Natália Příbylová	Keby som bola kráľovnou	ZŠ Dlhé Hony, TN	1., próza
1.	Milan Zongor	Odkaz	ZŠ Dlhé Hony, TN	2., poézia
2.	Nikola Denková	Snívam	ZŠ J. Smreka, Melčice-Lieskové	2., poézia
3.	Michal Hudcovic	Keby so bol kráľom	ZŠ L. Novomeského, TN	2., poézia
1.	Timea Kuzmová	Žigmund Luxemburský	ZŠ L. Novomeského, TN	2., próza
2.	Paulína Černická	Môj kráľovský život	ZŠ J. Smreka, Melčice-Lieskové	2., próza
3.	Kristína Humeníková	Keby som bola kráľovnou	ZŠ S. Timona Trenč. Turná	2., próza
	Viktória Hrnčárová			

Píšem, píšeš, píšeme...

	Meno Priezvisko	Názov práce	Škola	Kategória
1.	Nikol Miklášová	Súbor básniček	ZŠ s MŠ Chocholná-Velčice	1., poézia
2.	Natália Račková	Jar	ZŠ s MŠ Chocholná-Velčice	1., poézia
3.	Kolektívna práca 3.A	Snívaníčka háďatiek	ZŠ s MŠ Melčice-Lieskové	1., poézia
1.	Nikol Miklášová	Naše malé kľbôčko	ZŠ s MŠ Chocholná-Velčice	1., próza
2.	Katarína Kováčová	Moja sestrnica Stefany	ZŠ A.Bagara, Trenč. Teplice	1., próza
3.	Kristína Ságová	Prvá láska	ZŠ A.Bagara, Trenč. Teplice	1., próza
	Mária Robotová			
1.	Veronika Bérešová	Súbor básní	1.ZŠ S. Chalupku, Prievidza	2., poézia
2.	Ráchel Zemeneová	Súbor básní	ZŠ s MŠ Horná Súča	2., poézia
3.	Marek Blinky	Rodina je dar	ZŠ Gorazdova, Bánovce n. B.	2., poézia
1.	Veronika Kubíčková	Tri poviedky	ZŠ J. Palu, Nemšová	2., próza
2.	Kristína Chlpekova	Pád	ZŠ Gorazdova, Bánovce n. B.	2., próza
3.	Peter Kozáček	Moje víťazstvo	ZŠ Gorazdova, Bánovce n. B.	2., próza
1.	Lenka Kružlicová	Ranné hranie sa na dospelú	Gymnázium I. Bellu, Handlová	3., poézia

Pozn. Kategória 1 = mladší žiaci, kategória 2 = starší žiaci, kategória 3 = študenti

Do 48. ročníka medziškolskej a medzitriednej súťaže žiakov ZŠ v Trenčíne v čítaní, **Čítajme všetci – čítanie je super**, sa v školskom roku 2011/2012 zapojilo 9 škôl, 27 triednych kolektívov - spolu 675 detí. Spoločne so svojimi pedagógmi

pravidelne, vo všetkých lokalitách mesta, navštevovali knižnicu, požičiavali si knihy a zúčastňovali sa na kultúrnych a vzdelávacích podujatiach.

Slávnostné vyhodnotenie sa konalo v jednotlivých pobočkách knižnice, hodnotených bolo 18 najaktívnejších triednych kolektívov.

SPÄTNÉ ZRKADLO

TRIEDA

2. A
3. C
2. C
2. B
4. roč.
1. C
2. B
5. B
4. roč.
2. a 3. roč.
2. A
4. A
3. A
4. C
2. A
5. A
2. A
4. D

UČITEĽ

p. uč. Sýkorová
p. uč. Klabníková
p. uč. Behánová
p. uč. Mačalová
p. uč. Janušková
p. uč. Matlová
p. uč. Klobušiaková
p. uč. Borková
p. uč. Dubačová
p. uč. Jurišová
p. uč. Reháková
p. uč. Turčanová
p. uč. Tamášová
p. uč. Suchomelová
p. uč. Galková
p. uč. Šumichrastová
p. uč. Gajdošová
p. uč. Hoštáková

ŠKOLA

ZŠ Dlhé Hony
ZŠ Dlhé Hony
ZŠ Dlhé Hony
ZŠ Dlhé Hony
ZŠ Dlhé Hony
ZŠ Bezručova
ZŠ Kubra
ZŠ Kubra
ZŠ Opatová
ZŠ Opatová
ZŠ Východná
ZŠ Východná
ZŠ Novomeského
ZŠ Novomeského
ZŠ sv. Andreja-Svorada a Benedikta
ZŠ sv. Andreja-Svorada a Benedikta
ZŠ Veľkomoravská
ZŠ Hodžova

ČITATELSKÝ MARATÓN S NOVÝM REKORDOM

Vo štvrtok, 31. mája 2012, sa opäť podarilo prekonať rekord vo verejnom čítaní detí. Vďaka našim dobrým vzťahom s trenčianskymi školami podporilo projekt Čítajme si... vo VKMR 1329 žiakov, čím prispeli k celoslovenskému číslu 35 542 detí. Ďakujeme všetkým čítajúcim žiakom a pedagógom, ktorí umožnili v Trenčíne projekt realizovať. Cieľom projektu je podporiť čítanie u

detí a zároveň poukázať na význam literatúry pre detského čitateľa. Projekt sa realizuje 6-hodinovým čitateľským maratónom, do ktorého sú zapojené deti z viacerých miest Slovenska. V určený deň deti po celom Slovensku čítajú knihu, ktorej titul vyberú miestni partneri – knižnice/školy. Každý zapojený detský čitateľ prečíta jednu stranu.

Simultánne čítanie prebiehalo vo všetkých mestách Slovenska v ten istý deň (31. 5. 2012) a v presne určenom čase od 09.00 do 15.00.

Odd. pre deti a mládež:	67 detí
ZŠ Veľkomoravská:	198
Pobočka Dlhé Hony	
ZŠ Dlhé Hony:	503
ZŠ Bezručova:	154
Pobočka Juh	
ZŠ Východná:	180
Pobočka Kubra	
ZŠ Kubranská:	169
Pobočka Opatová	
ZŠ Potočná:	58

Počet čítajúcich detí v jednotlivých ročníkoch

2008:	2 912 detí na 27 miestach Slovenska
2009:	10 798 detí na 95 miestach Slovenska
2010:	21 234 detí na 140 miestach Slovenska
2011:	30 480 detí na 179 miestach Slovenska
2012:	35 542 detí na 211 miestach Slovenska (celkovo v 148 mestách a obciach)

ORA ET ARS '2012 – SKALKE VZDALI HOLD UMELCI I HISTORICI

Medzinárodné sympóziu Ora et Ars na Skalke pri Trenčíne má za sebou jubilejný piaty ročník. Od 18. do 23. júna si medzi múrmi starobylého kláštora rozložili ateliér umelci zo Slovenska, Poľska a Českej republiky. Mystérium tradičného pútnického miesta odhaľovali takmer dve desiatky výtvarníkov, sochárov a literátov.

Spoločného menovateľa ich inšpirácie predstavovalo 1150. výročie príchodu Cyrila a Metoda na naše územie.

Ouvertúrou sympózia s viacerými sprievodnými podujatiami bola beseda študentov s poprednými slovenskými básnikmi v trenčianskej knižnici. Umelecký slovesný prejav písaný veršom reprezentovala naša najprekladanejšia poetka Mila Haugová, Erik Ondrejička a Rudolf Dobiáš, ktorý je zároveň koordinátorom literárnej sekcie. Ako uviedol, Ora et Ars nie je len obyčajné stretnutie básnikov a maliarov. „Nakoľko už má svoju históriu a medzitým sa stále objavujú nové zdroje, možné preskúmať historicky aj umelecky, ide o hodnotnú, istým spôsobom ojedinelú udalosť na celom Slovensku,“ povedal Dobiáš.

Keď inšpiruje podmanivá atmosféra

Po vstupných oficialitách našli umelci na niekoľko dní útočisko v areáli Malej a Veľkej Skalky. Aj tento raz sa pri tvorbe svojich diel nechali ovplyvniť magickým duchom miesta priamo v srdci sakrálny architektúry. „Výsledkom bolo priniesť dnešný pohľad na Skalku i okolitú krajinu. Farbou maliara, dlátom sochára, či literárnym perom nadviazať na stredoveké legendy o sv. Andrejovi-Svoradovi a Beňadikovi a umeleckým vkladom prezentovať Skalku ako miesto duchovnej obnovy a bohatej umeleckej inšpirácie,“ priblížil výtvarník Jozef Vydrnák. Ako doplnil, špecifikum tohtoročného stretnutia

pochádza z dielne Trenčana Juraja Oravca – výtvarného autora krížovej cesty, ktorá sa práve finalizuje oproti kostolu na Malej Skalke.

Maďarský slavista s trenčianskymi koreňmi

Jeden z vrcholov sympózia tvoril kultúrno-historický seminár s podtitulom „12 storočí kresťanstva v strednej Európe“. Na pozadí cyrilometodského jubilea rozvinuli prítomní historici nosnú tému o súvisiace počiatky kresťanskej kultúry, osudy málo známych osobností, ich príbehy a legendy. Podľa garanta podujatia Igora Zmetáka je kontinuita vývoja kresťanskej kultúry na našom území prepojená s budovaním Uhorského kráľovstva. „O tomto sa dnes na Slovensku takmer nikde nepíše, resp. si neuvedomujeme, ako významne sa naši predkovia na tomto procese podieľali. Výber tém seminára bol zameraný na oblasti, ktoré sú súčasťou nášho kultúrneho vedomia, len sme na ne v poslednom čase zabudli,“ vysvetlil Zmeták.

Čestným hosťom seminára bol renomovaný odborník z Maďarska profesor István Käfer. Významný európsky slavista s trenčianskymi koreňmi je nositeľom Pamätnej medaily Svätého Gorazda za rozvoj slovensko-maďarskej spolupráce. Výbornú povest' interpreta problematiky v otázke hľadania spoločnej cesty v maďarsko-slovenských kultúrnych a cirkevných vzťahoch potvrdil počas prednášky „Teória a prax hungaroslovakológie pri výskume dejín 9. – 11. storočia“.

Autorské príspevky, ktoré odzneli na seminári sú uverejnené v **literárnej prílohe katalógu Ora et Ars 2012 (OKNO)**. Slávnostná vernisáž diel zo sympózia je naplánovaná na 21. júla.

[peter.martinak]

[In *Trenčianske noviny*, 2012, roč. 53, č. 25, s. 9.]

[Foto: archív autora]

MAUROVA LEGENDA O SV. SVORADOVI A BENEDIKTOVI

V nepokojných časoch desiateho storočia, keď celú Panóniu, od Tatier po Tisu, sužovali sváry, vojny a chamtivosť, objavil sa z milosti božej kráľ – sv. Štefan. Od mladosti sa učil počúvať Slovo Božie v starobylej Nitre, tak sa aj kniežaťom Kristovým stal. Pod jeho zástavou spojili sa kresťania slovanskí, maďarskí, franskí i vlašskí, aby Uhorsko, ako kráľovstvo kresťanské spolu vytvorili. Zo všetkých krajín sa k tomuto spravodlivému kráľovi zbíjali – ľud, rytieri, kňazi i mníši.

Medzi nimi jeden, ktorý pochádzal zo sedliackeho rodu ako ruža z trnia, menom Svorad, z vnuknutia Ducha Svätého, prišiel do tejto vlasti z krajiny poľskej. V kláštore zvanom Zobor ležal neďaleko Nitry, prijal rúcho od opáta Filipa, ako aj meno Ondrej, a vtedy rozhodol sa viesť pustovnícky život. Jeho učeníkom stal sa blahoslavený Benedikt, a ten podal svedectvo, ako tento svätec žil, akou skrušenosťou srdca a trýznením tela seba trápil.

Keď sa tento ctihodný muž Ondrej utiahol do pustovníckej samoty, na posilnenie duchovného života vždy zachovával pôst. Od všetkého, čo možno jesť, sa po tri dni zdržoval kvôli milosti toho, ktorý pre ľudí stanúc sa človekom, postil sa štyridsať dní. Keď však nadišiel čas štyridsaťdenného pôstu, podľa rehoľného poriadku, ktorého sa držal opát Zozimas, čo štyridsaťdenný pôst odbavoval so štyridsaťpäť datľami, od otca Filipa dostal Ondrej štyridsať orechov a uspokojac sa s touto potravou radostne očakával deň svätého Vzkriesenia. Hoci jedlo nielen nestačilo na posilnenie tela, ale viedlo aj k oslabeniu samého ducha, okrem času modlitby pracovať nikdy neprestal, ale vezmúc sekeru chodil ešte do samoty lesnej. Keď tam jedného dňa prílišnou robotou a prísnyim pôstom oslabený na tele i na duchu zmorený ležal, prišiel k nemu anjel a naložil ho na vozík a zaviezol ho do jeho jaskyne.

Po dennej práci doprial telu taký odpočinok, že ho skôr možno nazvať trýznením a trápením ako odpočinkom. Haluzí zbavený dubový klát totiž ohradil plotom a cez tento plot zo všetkých strán povrážal ostré trstie. Sám sediac na kláte ako na sedadle na osvieženie tela užil takú polohu, že keď jeho telo premohol spánok a naklonilo sa na ktorúkoľvek stranu, ostrým trstím sa na bolesť zobudil. Okrem toho kládol si na hlavu drevenú korunu, na ktorú zo štyroch strán vešal štyri kamene, aby keď sa ospalá hlava naklonila na ktorúkoľvek stranu, udrela sa o kameň.

Jedného času dve zbojnícke tlupy stretli sa v hore. Keď došlo medzi nimi k bitke, jedného z nich veľmi poranili. Po skončení ruvačky, pretože druhovia nechceli raneného v hore zanechať, rozhodli sa, že ho zanesú do jaskyne Ondreja – Svorada, ktorého chýr bol známy široko ďaleko. Ale zbojník počas cesty skončil. Priniesli ho do pustovne – bola už polnoc – a zložili ho v nej. Keď ho chceli pochovať, mŕtvy zrazu začal dýchať a vstávať. Keď však tí, čo tam boli, veľmi naľakani zo strachu utekali, vzkriesený volal ich naspäť hovoriac: „Nebojte sa, bratia, a neutekajte! Svätý Svorad ma totiž vzkriesil k životu“. Keď však oni od radosti plakali a prosili aby s nimi odišiel, povedal, že nikdy z tej jaskyne neodíde, ale navždy tam Bohu a svätému Svoradovi slúžiť bude. I učinil teda, čo sľúbil, a ostal tam až do svojej smrti.

Z rozprávania opáta Filipa známy je ďalší zázrak. V meste Nitre obesili jedného odsúdeného zločinca. Keď modliaceho sa odsúdenca dvíhali na šibenicu, blahoslavený muž Ondrej ho svojimi rukami pridržal. Po vykonaní rozsudku, sa všetci v domnienke, že zločinec je už mŕtvy, vrátili sa domov, Ondrej ho svojou rukou odviazal a nechal odísť. Ó, aké zásluhy má pred Bohom muž, ktorý sa viditeľne ukazuje ľuďom i oslobodzuje ich.

Keď Svoradovi – Ondrejovi blížila posledná hodinka, prikázal tým, ktorí boli prítomní, aby ho nevyzliekali zo žiadnej šaty jeho rúcha, kým nepríde opát Filip, po ktorého poslal. Otec prišiel, keď ctihodné telo ležalo už mŕtve, a vyzlečúc ho, aby ho umyl, našiel kovovú reťaz, ktorá už do tela vrastená bola. Ó, podivná a neshľchaná vec! Reťaz zvonka bola kožou obtiahnutá, ale neboli by zbadali tento spôsob mučeníctva, keby nad pupkom nezazreli uzol zviazaného kovu.

To, čo je tu povedané, zachovalo sa prostredníctvom učeníka Benedikta, ktorý po smrti svojho otca Ondreja, zaumienil si tiež bývať na tom istom mieste. Keď podľa príkladu svojho učiteľa, tri roky žil pustovníckym životom v jaskyni na Skalke pri Trenčíne, prišli zbojníci a v nádeji, že má veľa peňazí, privliekli ho na breh Váhu, zabili a hodili do vody. Kým jeho telo dlho hľadali a nenachádzali, po celý rok vidali orla sedávať na strmom brehu Váhu, akoby niečo pozoroval. Orlom upozornení, začali miestni ľudia hľadať a jednému kázali ponoriť sa do vody, i našli Benedikta tak zachovalého, ako by bol iba krátko predtým zomrel. Pustovník zo Skalky bol potom, tak isto ako jeho učiteľ, pochovaný v chráme blahoslaveného Emeráma mučeníka.

Toto sú skutky svätých Svorada – Ondreja Vyznávča a Benedikta Mučeníka, stručne spísané Pátkostolským biskupom Maurusom.

[Prerozprával Igor Zmeták]

KNIŽNÉ NOVINKY Z REGIÓNU**40 ROKOV TJ SLOVAN DOLNÁ PORUBA (1972 - 2012)**

Premeniť šancu a dať gól môžu iba tí, ktorí sa o to snažia. Platí to nielen vo futbale, v športe, ale aj v každodennom živote. Petrovi Martinákovi a Obecnému úradu v Dolnej Porube sa to vydaním tejto publikácie jednoznačne podarilo. Nielen osláviť 40 rokov organizovaného futbalu, ale aj predstaviť obec, načrtnúť jej históriu, ako aj športový a kultúrny život. Viac ako dosť.

Toto je príklad, ako sa nestratiť vo veľkom „globálnom“ svete, dať o sebe vedieť – pre vlastný pocit hrdosti na malé spoločenstvo, ktoré niečo dokázalo, pre súčasníkov i potomkov, pre tých, ktorí o Dolnej Porube doteraz nevedeli, ale majú príležitosť ju objaviť.

Bonusom je autorov exkurz do dejín futbalu vo svete, k počiatkom tejto hry na Slovensku a poctivé zdokumentovanie jeho etablovania v obci, so všetkým, čo k tomu patrí: tabuľky, súpis, fotky, zachytené spomienky od

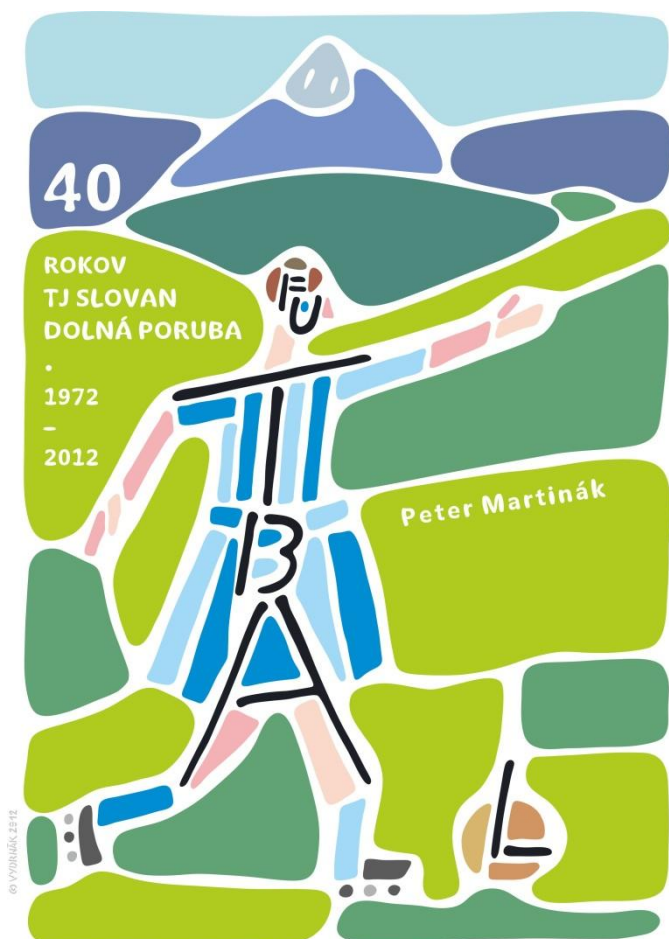
priamych účastníkov. V tomto prekračuje publikácia mikroregionálny rozmer, a môže byť príkladom v spôsobe spracovania a podania témy.

Autorovi sa podarilo aj zakomponovanie futbalu do kultúrno-historického kontextu života obce, čo výstižne vyjadruje aj grafické stvárnenie prednej strany obalu. Tak, ako známu „Klapzubovu jedenáстку“ ilustroval Josef Čapek, obal pre Dolnú Porubu nakreslil renomovaný výtvarník Jozef Vydrnák.

Bez ohľadu na to, či sa dolnoporubským futbalistom podarí zabodovať proti bratislavskému Slovanu, ako sa podarilo Klapzubovcom proti pražskej Sparte, táto publikácia znamená niekoľko vydarených gólov – textové spracovanie témy, výskum a sústredenie údajov, grafická stránka, tlač a celá koncepcia.

Tak do toho....

[igor.zmetak]

Futbalový oddiel

PREHISTÓRIA FUTBALU V DOLNEJ PORUBE

Hoci organizovaný futbal v Dolnej Porube oslavuje 40. narodeniny, podhubie má oveľa staršie. Loptový fenomén svoj výskyt v miestnych zemepisných šírkach nezaznamenal zo dňa na deň. Rukolapný dôkaz predstavuje dvojica fotografií z roku 1951. Zvečňuje partiu dolnoporubských futbalových priekopníkov v deň priateľského stretnutia s rovesníkmi z Trenčianskych Teplic. Ide pritom o najstarší zachovaný obrazový prameň v dejinách TJ Slovan. Na rubovej strane fotografie sa podarilo identifikovať nasledovné mená: Šupák, Suchý, Smolka, Olaš, Matúška, Belák, Martiška, Šupák, Pišta, Bližniak, Šťastrný.

Osudy tunajších futbalistov boli v začiatkoch silno prepletené so susedným Omšením. Vzhľadom k tomu, že tamajšiu telovýchovnú jednotu založili už koncom štyridsiatych rokov 20. storočia, našli v nej uplatnenie aj najtalentovanejší hráči z Dolnej Poruby. Štafetu rozbehol Ján Šupák, ktorého neskôr nasledovali Jozef Čupalka, Dušan Šupák, či Emil Bežák. Popri nich plnil funkciu zdravotníka sanitár Jozef Suchý.

Za prvú lastovičku v rámci pravidelných meraní síl môžeme označiť školské družstvo žiakov. Jednak preto, že začiatkom

JÁN ŠÁNDORA – AKADEMICKÝ MALIAR

* 12. 08. 1912 Trenčianska Teplá

† 31. 05. 1997 Trenčianske Teplice

V tichom azyle kúpeľov Trenčianske Teplice dlhé roky pôsobil maliar Ján Šándora. Narodil sa v roku 1912 v Trenčianskej Teplej. Osud k nemu nebol veľmi žičlivý. Od detstva bol postihnutý zdravotnými ťažkosťami. No vôľa premôcť sám seba a presvedčiť iných o svojom talente boli silnejšie ako choroba.

Ľudovú školu navštevoval v rodisku, meštiansku v Trenčianskych Tepliciach. Študoval na umeleckej priemyslovke v Bratislave, kde ho učili Mikuláš Galanda a Ľudovít Fulla. Neskôr študoval na Akadémii výtvarných umení vo Viedni a napokon na Akadémii výtvarných umení v Prahe u prof. M. Švabinského. V tom čase už svoje diela vystavuje v Berlíne, Drážďanoch, v Mníchove i vo Viedni. Šándorovi veľmi vyhovovalo Švabinského akademizujúce zameranie bez formálnych experimentov a avantgardných kreácií. Uprednostňoval kontinuitu so staršími slohovými názormi európskeho umenia s dôrazom na rukodielnu remeselnú zakotvenosť výtvarného prejavu. Početné študijné cesty po svete mu

poskytli plodnú inšpiráciu. O to viac ho po návrate domov očarila slovenská krajina. Objavoval romantickú i drsnú scenériu Považia, Kysúc, Oravy, Tatier, Liptova. Šándora sa nevyhýbal ani figurálnej ikonografii. Zvlášť ho upútali folklórne námety z jeho rodiska. Inštinktívne cítil potrebu ich zachytiť na plátno a uchovať pre budúce generácie.

V roku 1944 Šándora prvý raz vystavoval v Trenčíne. Dominoval figurálny prejav, zvečnil typické postavy obce Trenčianska Teplá. Taktiež sa zamerával na krásu teplanskej výšivky.

Po skončení vojny krátky čas pôsobil v Piešťanoch, no potom sa definitívne presťahoval do svojho rodiska. Od roku 1967 žil v Trenčianskych Tepliciach. V roku 1985 dostal titul čestného umelca. Počas aktívneho obdobia zorganizoval 45 samostatných výstav a zúčastnil sa mnohých kolektívnych. V jeho tvorbe nachádzame prevažne krajiny s charakteristickým rukopisom.

Zomrel v máji roku 1997.

Zdroj: <http://turista.teplice.sk/pruvodce/17215/>

Zdroj: <http://www.gmab.sk>

Foto: <http://www.soga.sk>

PELE – MELE

* **Babi, pošli mi to mejlom** – VKMR organizuje každú stredu od 8.00 do 9.30 h inštruktáž na zvládnutie základov PC a komunikácie prostredníctvom e-mailu pre seniorov ZDARMA. V prvom polroku 2012 kurz absolvovalo 50 záujemcov. (**Kontakt na prihlásenie:** 032/7434267, kl. 33.)

* Štatistické perličky Týždňa slovenských knižníc (26. 3. – 31. 3. 2012) vo VKMR, ktorý v trenčianskej knižnici tradične dopĺňal Týždeň otvorených dverí so sériou sprievodných podujatí:

- **počet kultúrno-spoločenských podujatí / počet návštevníkov týchto podujatí:** 30 / 982
- **počet nových registrovaných čitateľov:** 256
- **počet odpustených pokút:** 78
- **počet vrátených kníh s odpusteným sankčným poplatkom:** 67 (v hodnote 324,76 €)

* Slovenská asociácia knižníc a Spolok slovenských knihovníkov v spolupráci so Slovenskou národnou knižnicou v Martine a Univerzitnou knižnicou v Bratislave a s finančnou podporou Ministerstva kultúry SR usporiadajú celoslovenskú **konferenciu KNIŽNICE 2012** v termíne **24. - 25. septembra 2012 v Liptovskom Jáne**, ktorej cieľom bude vyhodnotiť súčasný stav slovenského knihovníctva v súlade s plnením strategických úloh Stratégie rozvoja slovenského knihovníctva na roky 2008 – 2013, ale tiež špecifikovať problémy v slovenskom knihovníctve a definovať nové strategické úlohy pre ďalšie päťročné obdobie.

* **Nasledujúce číslo Knihovníka** (2/2012) uzrie svetlo sveta v januári 2013.

V záujme skvalitnenia poskytovaných informácií si radi prečítame
VAŠE POSTREHY, NÁMETY A PRÍSPEVKY,

ktoré nám môžete adresovať e-mailom na multi@vkmr.sk,
prípadne zaslať poštou na adresu
Verejnej knižnice Michala Rešetku (Nám. SNP 2, 911 82 Trenčín)

www.vkmr.sk

Knihovník

Metodický časopis pre verejné knižnice okresov Trenčín, Nové Mesto nad Váhom, Bánovce nad Bebravou a Myjava

Ročník: 30

Číslo: 1/2012

Edícia: Metodika

Zostavil a graficky upravil: Mgr. Peter Martinák

Zodpovedný redaktor: Mgr. Lýdia Brezová (vkmr@vkmr.sk)

Redakčná rada: Mgr. Lýdia Brezová; Mária Kernová; Mária Špániková; Mgr. Igor Zmeták, PhD.; Mgr. Peter Martinák

Vydala: Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne, 2012